

ת"ד 4210/11/12 - מדינת ישראל נגד מחמוד המאם

בית משפט השלום לתעבורה בעכו
ת"ד 4210-11-12 מדינת ישראל נ' המאם

בפני
השופט אבישי קאופמן
מדינת ישראל
בעניין:

נגד
מחמוד המאם

גזר דין

בתיק זה הורשע הנאשם, על פי הודאתו, בעבירות של **נהיגה בלא רשיון נהיגה, נהיגה בקלות ראש**, אי האטה ואי מתן אפשרות לחצייה במעבר חצייה **ובהפקרה לאחר פגיעה**.

מתברר כי הנאשם, שמעולם לא קיבל רשיון נהיגה, נהג ברכב מסוג אופל ביום 21.9.10, התקרב למעבר חצייה בעיר טמרה, לא אפשר להולכת רגל בשם ר' ע', לחצות את המעבר, פגע בה והמשיך בנסיעתו, תוך שהוא עוזב את המקום מבלי לעמוד על תוצאות התאונה.

הנאשם **הודה** מלכתחילה בעבירות של **נהיגה בלא רשיון ופגיעה בהולכת הרגל**, אך **הכחיש** את עבירת **ההפקרה**. התיק נקבע לשמיעת ראיות ליום 6.3.14, מועד בו חזר בו הנאשם מכפירתו והודה בעבירות. הנאשם הופנה לשירות המבחן וב"כ המאשימה טען לעונש בדיון מיום 15.9.14, אלא שבעקבות דיון זה הגיש הנאשם בקשה לחזור בו מהודאתו, וזאת בהתבסס על הטענה כי הייתה הבנה שיוטל עליו עונש בעבודות שירות בלבד.

הבקשה התקבלה בסופו של דבר, והתיק נקבע לשמיעת ראיות פעם נוספת ליום 26.5.15. לפני מועד זה הודיע הנאשם על חזרה מכפירה והודאה באשמה, כשמובהר שאין בין הצדדים כל הסכמה לעניין העונש. וביום 26.5 נשמעו שוב טיעוני הצדדים, בסיומם הופנה הנאשם לקבלת חוות דעת הממונה על עבודות השירות.

כאמור לעיל, בין הצדדים אין מחלוקת כי הנאשם נהג ברכב למרות שהוא כלל אינו מורשה לנהיגה, כמו כן אין מחלוקת כי הנאשם אשם בתאונה שהתרחשה בעת שהגב' עואד חצתה את הכביש במעבר חצייה. מתברר כי פגיעתה של גב' עואד בתאונה הייתה קלה, היא נבדקה בחדר המיון, שוחררה לביתה בסיום הבדיקה בלא ממצא משמעותי, והופיע לדיון ביום 26.5.15 בו אישרה כי "אין לי כלום".

המחלוקת העיקרית היא אפוא, באשר לנסיבותיו של מעשה ההפקרה. מוסכם כי האירוע התרחש בשעות אחר הצהריים, בלב העיר טמרה, ליד המרכז הרפואי "זהראוי". עוד מוסכם כי הנאשם לא עצר את רכבו במקום. אלא, שלטענת הנאשם, הוא עצר בקרבת מקום ואף התקשר מיוזמתו לשוטר בשם אחמד סועאד. בהקשר זה הוגש מזכר של השוטר סועאד ממנו עולה כי בעת ששהה בחופשה "התקשר אליי מחמוד המאם והודיע לי שעשה תאונת דרכים ופגע הולכת רגל ... והוא נבהל, עלה למש"ק לא מצא אותי ונבהל בעקבות שאין לו רשיון נהיגה וגם לרכב שלו אין ביטוח ואין טסט. הפניתי אותו שיגיע מיידית לתחנה ויסגיר את עצמו".

המאשימה חלקה על גרסת בהקשר זה וטענה כי פנייתו של הנאשם לשוטר סועאד באה רק לאחר שזוהה בידי הנפגעת בתאונה ולאחר שנודע לנאשם כי המשטרה מחפשת אותו.

המאשימה טענה כי בשילוב של עבירות הנהיגה בלא רשיון ועבירת ההפקרה **מתחם הענישה הראוי של 18 עד 30 חודשי מאסר** לצד פסילת רשיון לתקופה ממושכת ועונשים נלווים.

לעומת עמדה זו ביקש **הסנגור** כי אאמץ את המלצת שירות המבחן ואטיל על הנאשם עונש של **"צ בלבד"**. הסנגור ציין את תרומתו של הנאשם לחברה במסגרת שירותי הרווחה של עיריית טמרה, הציג מכתבי המלצה וביקש להסתמך גם על דברי הנפגעת אשר הצהירה כי היא סולחת לנאשם. לחילופין ביקש הסנגור כי אסתפק בהטלת עונש מאסר לריצוי **בעבודות שירות**.

כאמור, בעניינו של הנאשם נערך **תסקיר מבחן**. מהתסקיר עולה כי מדובר באדם בן 45, נשוי ואב לחמישה. המדובר באדם שמוצאו מתנאי מצוקה כלכלית קשה, אשר למד 4 שנים בלבד ולאורך שנים התפרנס מעבודה כרועה צאן או מקצבאות מל"ל. הנאשם היה מכור בעבר לאלכוהול, אך בשנים האחרונות נגמל, יצא ממעגל האבטלה והשתלב בעבודה במעון לאנשים בעלי צרכים מיוחדים.

שירות המבחן סבור כי הטלת עונש מאסר על הנאשם תפגע במאמצי שיקומו והמליץ על הטלת עונש של **"צ בהיקף של 200 שעות"**.

נהיגה בלא רשיון נהיגה:

כפי שחזרתי וצינתי בעשרות גזרי דין בהקשר זה, אין לקבל כי מי שאינו מורשה בנהיגה ולא הוכשר לכך נוטל לעצמו את החירות לנהוג ברכב, פעולה שכרוכה בסיכון ומצריכה מיומנות. חומרת העבירה של נהיגה ללא רשיון נהיגה, הסכנה הרבה הטמונה בנהיגה ברכב על ידי אנשים שהינם בלתי מורשים, זאת בנוסף להיות עבירה זו נפוצה לצערי, מחייבים להעדיף את האינטרס הציבורי של הרתעת הרבים על פני האינטרס האישי של הנאשם. כפי שנקבע בשורה ארוכה של פסק דין וראו לדוגמא עפ"ת 37490-07-12 **נסר נסראללה נ' מדינת ישראל**, עפת (מרכז) 31341-06-13 **חאג יחיא מוחמד נ' מדינת ישראל**, ועפת (מרכז) 17539-07-12 **סולמן אבו דחל נ' מדינת ישראל** "די בנהיגה ראשונה על רכב של בלתי מורשה כדי להצדיק עונש כואב ומכביד. עונש מסוג זה יהווה הרתעה שלא תבוצע נהיגה נוספת על ידי

אותו נהג בלתי מורשה וכן לבלתי מורשים אחרים בכח".

ככל שמדובר בעבירה ראשונה, ינוע העונש הראוי במתחם שבין מאסר שכולו מותנה למאסר שחלקו יהיה בפועל, לתקופה קצרה, אותה ניתן לרצות בעבודות שירות. וזאת בתלות בכלל הנסיבות.

מובן כי כאשר מדובר בנהיגה בטבורה של עיר, במקום הומה אדם - לדברי הנאשם - מדובר בנסיבות מחמירות. אין המדובר במעשה משובה של צעיר העומד בפני קבלת רשיון, במקרה של "הזזת" רכב בחניון או אף נהיגה בדרך עפר. מהתנהגותו של הנאשם עולה כי מדובר במי שנוהג ברכב באופן קבוע, וזאת על אף שמעולם לא קיבל רשיון. לפיכך, דומה כי לו היה מדובר בעבירה זו לבדה, היה נגזר על הנאשם עונש מאסר קצר לריצוי בעבודות שירות, וכאשר לעבירה זו מצטרפות עבירות נוספות, מדובר במקרה חמור שבעתיים.

עבירת ההפקרה:

רבות כבר נאמר ונכתב על עבירה זו אשר היא מהחמורות שבפקודת התעבורה, והמגלמת בתוכה התנהגות פסולה ומכוערת, שיש להוקיעה. מדובר בחובה מוסרית ראשונה במעלה לבוא ולסייע לאדם פצוע הזקוק לעזרה. חובה זו מצאה את ביטוייה בחוק לא תעמוד על דם רעך, המחייב כל אדם להושיט עזרה לאדם המצוי בסכנה לחייו או לשלמות ובריאות גופו. חובת ההצלה והסיוע מתחייבת ממידת קל וחומר כאשר מי שנהג ברכב הוא שפגע באדם, ובמידה גבוהה עוד יותר כאשר הנהג הוא האשם בתאונה. הנורמה ההתנהגותית הראויה של עצירה במקום התאונה נועדה להושיט עזרה למי שזקוק לעזרה, וזאת מהטעם שהתרחקות מזירת התאונה בשלבים כה ראשוניים שלה והימנעות מסיוע ראשוני והזקקת עזרה, עלולה לגרום להחמרה במצבו של מי שנפגע בתאונה. יתרה מכך, גם אם עזיבת זירת התאונה לא גרמה במישרין או בעקיפין להרעה במצבו הרפואי של הנפגע, ההתנהגות עדיין תחשב כפסולה וכזו שיש לעקרה מן השורש. תפקידו של בית המשפט הוא לקבוע ענישה הולמת, אשר תבטא את חומרת המעשים תרתיע את הציבור, כדי למנוע, ולמצער להפחית, את הישנותם.

במסגרת החוק לתיקון פקודת התעבורה (מס' 101), תשע"ב-2011, הוחמרה הענישה בגין עבירת ההפקרה אחרי הפגיעה, וכוון מדרג חומרה בהתאם ליסוד הנפשי שנלווה לביצוע העבירה. סעיף 64א(ב), לפיו הורשע הנאשם בתיק זה, קובע עבירת הפקרה שנעשתה כאשר לנוהג מודעות בפועל לגבי פגיעה באדם, להבדיל מידיעה בכוח (סעיף 64א(א)).

המחוקק הציב את עבירת ההפקרה בראש מדרג חומרת עבירות התנועה, ולעבירה מושא תיק זה נקבע רף מקסימלי של 7 שנות מאסר. לגבי עבירה זו הביע המחוקק עמדה חד משמעית לפיה ראויה ענישה מחמירה הכוללת מאסר בפועל כעונש חובה.

עם זאת, בכל מקרה יש לקבוע ענישה ספציפית ההולמת את כלל נסיבותיו. במקרה דנן אין להתעלם מכך שמדובר בפגיעה קלה ומהעובדה כי "הפקרת" הנפגעת הייתה במקום ציבורי בו התגודד קהל רב - בפתחו של מרכז רפואי -

שאכן הביא לטיפול בה באופן מיידי. נסיבות מעין אלה שימוש להקלה בת.פ (י-ם) 3121/07 **מדינת ישראל נ' אבו סארה** שם דובר, בדומה למקרה שבפנינו בנהג בלתי מורשה אשר פגע בהולכות רגל וגרם לחבלה ממשית. בית המשפט קבע כי "אם אכן התגודד קהל רב סביב הילדות הפצועות, הרי שבפועל לא נותרו הילדות ללא עזרה כלשהי ולא נטשן במכוון, ללא כל כוונה להשיג להן העזרה הרפואית הנאותה". בית המשפט גזר שם על הנאשם 5 חודשי מאסר בפועל וחמש שנות פסילה מקבלת רשיון נהיגה. הנאשם ערער על גזר הדין וביקש כי העונש ירוצה בעבודות שירות, אך בית המשפט העליון לא נעתר לבקשה זו - ע"פ 4259/08.

גם בת.פ (ת"א) 40267/08 **מדינת ישראל נ' יצחק חדיף** ראה בית המשפט נסיבות מקילות להפקרה וציין כי "אין מדובר באחד מאותם מקרים שבהם בית המשפט נדרש להתייחס להתנהגות ממכרת, שגובלת בחוסר אכפתיות מוחלט לגורלו של קרבן העבירה, אלא במקרה שבו הפקרה נעשתה רק לאחר שהנאשם נותר בזירת האירוע ווידא שכוחות הצלה הוזמנו לזירה, מהעוד שלטענת הנאשם, שלאנסתרהבראיות, לא היה מדובר בפגיעה חמורה שסיכנה את חייה הנפגע במקרה זה נגזר על הנאשם עונש של שישה חודשי מאסר בעבודות שירות.

מנגד, קיימים מקרים של ענישה מחמירה בהרבה.

בע"פ 4864/14 **ענאש נ' מדינת ישראל** שם יוחסה לנאשם עבירת הפקרה בלבד, בלא אחריות לתאונה, קבע בית המשפט המחוזי מתחם ענישה של 24 עד 48 חודשי מאסר, וגזר על הנאשם 28 חודשי מאסר בפועל. העונש, לרבות מתחם הענישה אושר בידי בית המשפט העליון.

בע"פ 3754/14 **גורמזנו נ' מדינת ישראל** נקבע על ידי בית המשפט העליון, מתחם ענישה שבין 12 ל - 40 חודשי מאסר בפועל, וזאת בהתייחס למקרה בו מדובר היה בפגיעה קשה בהולך רגל.

מתחם הענישה:

כאשר מדובר בשתי עבירות שהתרחשו באירוע אחד, יש לקבוע מתחם ענישה כולל, אשר מובן כי אין בו "חיבור חשבוני" של שני המתחמים יחד. על המקרה חל סעיף 40 יג(א) לחוק העונשין המורה:

"הרשיע בית המשפט נאשם בכמה עבירות המהוות אירוע אחד, יקבע מתחם עונש הולם כאמור בסעיף 40ג(א) לאירוע כולו ויגזור עונש כולל לכל העבירות בשל אותו אירוע".

כאשר אני מביא בחשבון את כל האמור לעיל, מחד גיסא את העובדה כי הנאשם נהג בלא רשיון נהיגה כלל ואת חומרת עבירת ההפקרה, ומאידך גיסא את הפגיעה הקלה בהולכת הרגל והעובדה כי ההפקרה לא סיכנה את מצבה, סבורני כי מתחם הענישה ההולם הוא של מאסר לתקופה שבין 6 ל - 15 חודשים, וזאת לצד פסילה מקבלת רשיון למספר שנים.

חריגה ממתחם הענישה:

סעיף 40ד(א) לחוק העונשין מאפשר לסטות ממתחם הענישה שנקבע אם "מצא כי הנאשם השתקם או כי יש סיכוי של ממש שישתקם".

במקרה דנן המליץ כאמור שירות המבחן על ענישה בדמות של"צ. המדובר בחריגה משמעותית ממתחם הענישה ואי הטלת מאסר בפועל כלל. אכן הנסיבות המתוארות בתסקיר הינן מיוחדות. הנאשם אכן שיקם עצמו בשנים האחרונות, יצא ממעגל האבטלה, נגמל מהתמכרות לאלכוהול והפך לאדם התורם לחברה. עם זאת, אינני סבור כי יש הצדקה לחריגה כה משמעותית ממתחם הענישה בענייניו. חומרת העבירות, כל אחת בנפרד ומקל וחומר שתיהן גם יחד, מחייבת הטלת עונש של מאסר בפועל, ואף לא בדרך של עבודות שירות.

המלצת שירות המבחן, כשמה כן היא, המלצה בלבד. הגם שיש בנסיבות המתוארות בתסקיר כדי להצדיק הקלה עם הנאשם, אינני סבור כי ניתן להקל בעונשו עד כדי אי הטלת מאסר כלל.

בהקשר זה ראוי להזכיר את פסק דיון של בית המשפט המחוזי בחיפה בתיק 23796-08-14 **מדינת ישראל נ' קיריל סולדטקין**, שם ראה בית המשפט לנכון להקל בעונשו של נאשם, בעיקר לאור גילו הצעיר ולחרוג ממתחם הענישה, אך לא קיבל את המלצת שירות המבחן במלואה וגזר עליו עונש של שישה חודשי מאסר בעבודות שירות.

עונשו של הנאשם במקרה דנן:

לאחר ששקלתי את כל האמור לעיל, ראיתי לנכון, בעיקר לאור פעולותיו של הנאשם לשיקום, להטיל עליו עונש בקצה הנמוך של המתחם. שקלתי האם לאפשר לנאשם לרצות עונש זה בעבודות שירות או להורות כי ירצה במאסר של ממש, ובסופו של דבר ראיתי לנכון לקבוע כי העונש יפוצל כך ששני החודשים הראשונים ירצו במאסר של ממש, ויתרת התקופה בעבודות שירות בהתאם לקביעת הממונה על עבודות השירות.

עוד ראיתי לנכון להטיל על הנאשם פסילה מקבלת רשיון נהיגה לתקופה של חמש שנים.

אשר על כן, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

שישה חודשים מאסר בפועל.

*

אני קובע ששני החודשים הראשונים מתוך תקופה זו ירצו במאסר של ממש.

עמוד 5

הנאשם יתייצב למאסרו בבית המעצר קישון ביום 6.9 עד השעה 10:00, או על פי החלטת שב"ס, כשברשותו תעודת זהות או דרכון. על הנדון לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שב"ס, טלפונים: 9787377 - 08, 9787336 - 08.

יתרת ארבעת חודשי המאסר, תרוצה בעבודות שירות, בבית הקשיש בשפרעם, כמפורט בחוות דעתו של הממונה על עבודות השירות מיום 29.6.

הסנגור ידאג לתיאום מועד לריצוי עונש זה למועד שמיד לאחר סיום עונש המאסר, וימסור לתיק הודעה על המועד שתואם לא יאוחר מיום 1.9.

הנאשם מוזהר כי הפרת תנאי עבודות השירות תביא להפסקתן באופן מנהלי וריצוי העונש במאסר של ממש.

* אני דן את הנאשם ל - 6 חודשים מאסר על תנאי למשך שנתיים, והתנאי הוא שהנאשם לא יעבור בתקופה הנ"ל על עבירה של נהיגה בלא רשיון נהיגה או נהיגה בזמן פסילה.

* אני פוסל את הנאשם מלקבל או מלהחזיק רשיון נהיגה לתקופה של 5 שנים.

כפי שעולה מכתב האישום, ועל פי הצהרת הנאשם אין הוא מחזיק רשיון תקף להפקדה. לפיכך, הפסילה בתיק זה בתוקף מיום הפסילה עד תום ההליכים ותחושב מאותו מועד בכפוף לסיום כל פסילה תקפה קודמת שטרם הסתיימה או חושבה, כאמור בהחלטה מיום 6.3.14. לתשומת לב הנאשם, חישוב הפסילה בפועל הינו במשרד הרישוי, וכל עוד לא דאג הנאשם לחישובה וקבלת רשיון נהיגה תקף הנהיגה אסורה עליו, והוא עלול להיחשב כנוהג בזמן פסילה.

* בנסיבות, אינני גוזר על הנאשם קנס ואני מורה לו לחתום על התחייבות כספית על סך ₪ 7,500 להימנע מלבצע עבירות בהן הורשע בתיק זה שנתיים מהיום.

לשם הבטחת התייצבותו לריצוי עונשו יחתום הנאשם על ערבות ע"ס 10,000 ₪, וכן יפקיד בתוך שלושה ימים ערבות צד ג' על סכום דומה. כמו כן ניתן כנגד הנאשם צו עיכוב יציאה מהארץ. אם לא ימלא הנאשם את התנאים שלעיל, ייעצר ויתחיל בריצוי עונשו באופן מיידי.

המזכירות תמציא החלטה זו לידי הממונה לעבודות שירות.

זכות ערעור תוך 45 יום, לבית המשפט המחוזי בחיפה.

ניתן היום, 20 ביולי 2015, במעמד הנאשם, בא-כוחו עו"ד לוטפי דיאב וב"כ המאשימה מתמחה גב' שחאדה.